

Överkalix kommun
Skolförvaltningen

Systematiskt kvalitetsarbete 2013/2014

Överkalix Kommun
Barn- och utbildningsnämnden

2014-12-18

Förvaltningschef
Britt-Marie Isaksson

Verksamhetsbeskrivning

Under kommunfullmäktige (KF) leds utbildningsverksamheten av barn- och utbildningsnämnden (BUN) som fastställer ramar och anger inriktning för skolor och barnomsorg. BUN har antagit verksamhetsmål för 2012-2014 som måldokument för utbildningsverksamheten. Förvaltningen består av förvaltningschef samt två handläggare. Ledningsorganisationen består av förvaltningschef, förskolechef, rektorer och kvalitetsutvecklare. Från och med höstterminen 2013 har Överkalix kommun tillförordnat en förstelärare, vars arbetsuppgifter bl a är att arbeta med betyg och bedömning samt ledarskap i klassrummet. Vår kvalitetsutvecklare har börjat sin tjänst samtidigt som försteläraren.

All kommunal utbildningsverksamhet är förlagd i centralorten. Förskolorna Älven och Ängen har fem avdelningar med totalt 116 barn. Gymnasiesärskolan har tre elever. Vid vårterminens slut gick det 249 barn i grundskolan, därav 17 elever i förberedelseklass. 28 ungdomar går på Överkalix gymnasium vilket är 25 % av totala antalet ungdomar i gymnasieåldern. Sju vuxenstuderande finns i verksamheten vilka erbjuds heltids- eller deltidsstudier på grundskole- och gymnasienivå. En yrkesförarutbildning har genomförts med 13 elever. I mars har ytterligare en omgång av yrkesförarutbildningen startats med sju elever. I SFI-undervisningen deltar 26 elever.

I Överkalix kommun finns en fristående grundskola med fritidshem i Brännaberget.

Struktur

I februari 2014 beslutade barn- och utbildningsnämnden om riktlinjer för huvudmannens samt enheternas systematiska kvalitetsarbete. Nämndens har angett två områden som ska följas upp varje år, även på enheterna:

- Normer och värden
- Kunskapsresultat

Utöver dessa kan nämnden följa upp ett urval av andra mål, baserat på nationella mål, krav och riktlinjer.

Metod

Upplägg och former för kvalitetsarbetet har diskuterats i ledningsgruppen löpande under året. Kvalitetsutvecklare har tillsammans med BUN fört en dialog om hur det systematiska kvalitetsarbetet ska utformas och dokumenteras. Främst under hösten 2013 har detta arbete pågått och i februari 2014 har BUN fastställt riktlinjer för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. För att huvudmannen ska få fortlöpande information medverkar förskolechef och rektorer vid varje nämndssammanträde samt delger nämnden skriftlig information varje kvartal. Förskolechef och rektorer presenterar för BUN sin enhets kvalitetsredovisning och lyfter fram utvecklingsområden. BUN har 2013-12-12 fastställt skriftliga rutiner för kontaktpolitikers verksamhetsbesök. Förvaltningschef deltar tillsammans med kontaktpolitiker vid verksamhetsbesöken. De genomförs höst och vår, totalt sex dgr/år. Besöken återkopplas till nämnden och till ledningsgruppen. Kvalitetsutvecklare, politiker och förvaltningschef har deltagit vid förskolans personalträff, där presenterade personalen aktuellt utvecklingsarbete samt lyfte fram utvecklingsområden.

Underlag

BUNs kontaktpolitiker har gjort verksamhetsbesök under vårterminen 2014 på samtliga enheter. Besöken har genomförts med strukturerade frågeställningar om elevinflytande. Politikerna har deltagit på lektioner eller annan verksamhet, samtalat med elever och med personal. Besöken har återkopplats skriftligt till BUN och ledningsgrupp, som sedan

reflekterat och analyserat underlaget. För mer info, se dokument *Kontaktpolitiker – verksamhetsbesök*.

Förskolechef, rektorer, förvaltningschef och kvalitetsutvecklare informerar om aktuella utvecklingsområden och resultatbild vid nämndens möten. Kvalitetsutvecklare tillsammans med förstelärare har informerat nämnden. Under året har kvalitetsutvecklare gjort en nulägesbeskrivning av ”Särskilt stöd i Överkalix skola” och arbetat fram förslag till rutiner för nyanlända elever. Ledningsgruppen har analyserat underlag och lyfter fram utvecklingsområden.

Delaktighet

Nämndens roll

Nämnden har vid varje sammanträde följt upp vad som händer inom Gy/Vux/ Gy-sär/Fritids/Förskola samt F-9 och haft en dialog med rektor. Nämnden har analyserat det som framkommit i de olika ärendena. Anmälan om kränkande behandling, klagomålshantering och arbetsmiljö har varit med vid varje sammanträde. Nämnden har aktivt följt upp och analyserat dessa punkter samt ställt krav på återkommande redovisningar.

Kvalitetsområden

1. Huvudmannens eget kvalitetsarbete

Var är vi?

BUN har fastställt rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet samt analyserat enheternas kvalitetsarbete. Kontaktpolitiker och förvaltningschef har besökt enheterna. Besöket omfattar i normalfallet tre delar: Verksamhetsbesök, samtal med några ur personalen samt samtal med några elever. Inför samtalen har kvalitetsutvecklare tagit fram samtalsunderlag/frågeställningar. Dokumentationen från verksamhetsbesöken har presenterats för BUN och ledningsgrupp. Kvalitetsutvecklare har på uppdrag av skolchef genomfört en nulägesbeskrivning av särskilt stöd Överkalix grundskola. Ledningsgruppen har förbättrat det systematiska kvalitetsarbetet genom att tillsammans med kvalitetsutvecklare arbeta med uppföljning, utvärdering, analys, prioritering och planering. I huvudmannens systematiska kvalitetsarbete ingår att följa enheternas kvalitetsarbete och det arbetet pågår.

Vid analys av enheternas kvalitetsrapporter framkommer att det finns en del brister i beskrivningen/dokumentationen av analysen.

Huvudmannen ser ett behov av fördjupad kunskap i verksamheterna kvalitetsarbete samt att dialogen mellan tjänstemän och politiker behöver utvecklas. Former för intervjuer och dokumentation vid kontaktpolitikerbesöken behöver förbättras. I huvudmannens systematiska kvalitetsarbete ingår att följa enheternas kvalitetsarbete. Vi konstaterar att analys och målformulering på enheterna är ett utvecklingsområde för fortsatt utveckling.

Vart ska vi?

Nya mål

Politiker och tjänstemän behöver träning och utbildning i analysdelen av kvalitetsrapporten och att dokumentera analysen samt att arbeta med målformuleringar.

Kvalitetsrapport som ska lämnas till BUN behöver utvecklas med en skriftlig analys och förslag till åtgärder.

Hur gör vi?

Åtgärder

- Ledningsgruppen kommer under hösten 2014 att genomföra fortbildning i seminarieform tillsammans med kvalitetsutvecklare. Boken som kommer att användas är *Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem. Strategier och metoder* av Jan Håkansson.
- BUN:s politiker och tjänstemän kommer att genomföra gemensamma utvecklingsdagar i målformulering.
- Kvalitetsarbete blir en stående punkt på BUN:s dagordning.
- Ledningsgruppen gör en analys av enheternas kvartalsrapporter innan dessa skickas till BUN.

2. Enheternas kvalitetsarbete

Var är vi?

Enheternas kvalitetsarbete utgår från de nationella målen, de som finns i våra styrdokument. Dokumentationen från enheterna ger en god beskrivning av verksamheten. Alla enheter har samlat in varierade underlag som grund för kvalitetsarbetet, samt säkerställt personalens och elevernas medverkan, samt i förekommande fall barnens och vårdnadshavarnas möjlighet att delta i arbetet. I fritidsverksamheten är det bristfällig medverkan.

Det finns brister i dokumentation av analysen i flera verksamheter, gymnasiet/komvux har utvecklat sin analys. Rutiner bör utvecklas för hur personal och elever medverkar i kvalitetsarbetet samt hur barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet. Dokumentationen av enheternas kvalitetsarbete ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom de beskrivna områdena. Nya mål och åtgärder är beskrivna.

Verksamhetsbesök har genomförts under våren 2014. Temat för besöken var elevinflytande. Tre kontaktpolitiker och förvaltningschef besökte alla skolor och förskolor samt skolbiblioteket under tre dagar.

Kvartalsrapporterna som lämnas till BUN saknar en skriftlig analys och eventuella nya eller förändrade mål samt förslag till omprioritering av resurser.

Gymnasiesärskolan har en beskrivning av verksamheten i sin dokumentation, men där redovisas inga resultat. Gymnasiet/komvux har utvecklat sin beskrivning av resultat och analys. Fritidsverksamheten har brister i beskrivning av resultat och nya mål. Förskolan och grundskolan behöver beskriva sin analys på ett bättre sätt, vad som ligger till grund för de nya målen. Huvudmannen saknar en samlad årlig sammanställning över åtgärder som ska vidtas på varje förskolechefs-/rektors område inför kommande läsår. Kvartalsrapporterna har brister i sitt innehåll och det finns behov av att tydliggöra vad de ska innehålla. De behöver utvecklas för att bli det systematiska kvalitetsarbete som enheten gör.

Vart ska vi?

Nya mål

Personal i verksamheten får ökad kunskap om dokumentation av resultat och analyser. Huvudmannen har en tydlig samladbild av respektive enhets åtgärder som innefattar nya mål. Kvartalsrapporter utvecklas med uppföljning av mål och dokumenterad analys.

Hur gör vi?

Åtgärder

- Förskolans personal kommer att delta i en tvådagars utbildning om kvalitetsarbete. Vår kvalitetsutvecklare kommer att leda utbildningen.
- Rektorer och förskolechef har lärande samtal i arbetslag och lärarlag om vad dokumenterade analyser innebär.
- Kvartalsrapporterna utvecklas för att uppnå kraven för det systematiska kvalitetsarbetet.

3. Normer och värden

Var är vi?

Likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling för förskolan arbetades fram och fastställdes under hösten 2013. Vid analysen framkommer att förskolorna arbetar ständigt med värdegrundsfrågor och de hanterar situationer som uppstår. De bedömer att området har god måluppfyllelse. Arbetet fortsätter för att utveckla området.

En stor del av arbetet på fritidshemmen går ut på att träna barnen i att fungera i ett socialt sammanhang. Värdegrundsarbetet står ständigt i fokus. Med leken som grund arbetar personalen med värdegrundsfrågor som: ansvar, samarbete, empati, hänsyn, konflikthantering, gruppkänsla och humor.

Under detta läsår har grundskolan lagt ner mycket tid för att se till att vi har en god värdegrund att stå på för all personal. Det innefattar att ha ordningsregler som är kända för alla elever, personal och vårdnadshavare. En ny likabehandlingsplan är antagen 2013. De har också arbetat med att få eleverna att känna sig delaktiga och att de har möjlighet att påverka sin situation på skolan.

Verksamhetsbesöken som kontaktpolitiker och förvaltningschef gjorde under våren visar en förbättring i arbetsklimatet F-9.

Januari 2014 påbörjades ett processarbete i en utökad ledningsgrupp, där kvalitetsutvecklare och förstelärare deltog. Syftet var att skapa en gemensam vision och gemensamma mål för förskoleklass, fritidshem och grundskola. Målet var att få samsyn i våra värderingar. Vi har processat fram en vision och fem mål. Allt för att skapa en lärande organisation där vi har en samsyn i vårt bemötande av barnen/eleverna och varandra.

Under våren har all personal på förskolan deltagit i en utbildning med Specialpedagogiska skolmyndigheten. Det handlar om att skapa ett hållbart förhållningssätt inom förskolan.

Innehållet i utbildningen var:

- Vägledande samspel
- Bli lyhörda vuxna – få fördjupad förståelse för mitt eget förhållningssätt
- Att skapa förståelse för barnets styrkor och se dem i samband med ev funktionsnedsättning

Vi upplever att vi har en god fritidsverksamhet avseende normer och värden, med närvarande vuxna som aktivt arbetar med att främja ett gott klimat.
med närvarande vuxna.

Gymnasieskolans arbete med normer och värden.....

Rapporteringen till nämnden om kränkande behandling har gett en bättre bild över det som sker i verksamheten. Rektor har ofta funnits med och redogjort för vad som inträffat. Elevhälsans personal involveras vid behov i arbetet.

Vart ska vi?

Nya mål

Personalen upplever sig få stöd av likabehandlingsplanen i sitt dagliga arbete.

Hur gör vi?

Åtgärder

Vi fortsätter arbetet med att skapa samsyn i verksamheten och en samarbetande kultur. I augusti 2014 ska nya likabehandlingsplaner fastställas för varje skolenhet. Målet är att vi har likabehandlingsplaner som är levande dokument.

Hösten 2014 ska processarbetet fortsätta i grundskolans utvecklingsgrupp och den gruppen består av rektor, förskolechef, förstelärare, kvalitetsutvecklare och några representanter från arbetslag F-9. Processen fortsätter i arbetslagen med hjälp av samtalsledare från utvecklingsgruppen. Fortsatt processtöd kommer att finnas kvar våren 2015. Det finns en tydlig organisation om när och hur processarbetet genomförs. En tydlig dokumentation följer arbetet där alla är överens om skrivningar. Dokumentationen följer också arbetslagens processarbete. Det finns en tydlig struktur för hur det skall göras och en transparens. Det finns en mapp i vårt intranät där dokumentation samlas.

Vår kvalitetsutvecklare kommer att vara ett viktigt stöd för förskolechef och rektorer i framtagande av likabehandlingsplaner.

4. Kunskapsresultat

Var är vi?

Förskolan stimulerar barnen genom samtal, skapande verksamhet, sångstunder, sagostunder, kulturell verksamhet och mycket annat i större och mindre grupper. Barnens lek stimuleras eftersom den betyder så mycket för barnens utveckling. Den fria leken är inplanerad i det dagliga schemat. I lekens olika former stimuleras barnens fantasi, kommunikation och förmåga att samarbeta och lösa problem. Förskolan erbjuder många tillfällen till matematik. Barnen räknar och lär sig matematiska begrepp i både samlingar, lek och rutinsituationer. Den språkliga utvecklingen får ett stort utrymme, eftersom det lägger grunden till det framtida lärandet. Barnens lärande och utveckling dokumenteras i ord och bild.

Under året har en arbetsplan för fritidshemmet arbetats fram.

I grundskolan har vi elever som inte når godtagbara kunskapskrav för årskurserna. Det finns ett fortsatt stödbehov i klasserna och då främst i matematik och svenska. I årskurs 9 har samtliga elever godkända betyg i svenska och engelska.

Vår kvalitetsutvecklare har gjort en utredning om nyanlända elever. Arbete har påbörjats med att ta fram tydligare rutiner för skolans mottagande av nyanlända barn och ungdomar.

Kvalitetsutvecklare och förstelärare har genomfört utbildning för personal i grundskola, gymnasium och vuxenutbildning i betyg och bedömning vt 2014. Förstelärare har också arbetat med ledarskap i klassrummet.

Under läsåret har personalen deltagit i lokala fortbildnings-/ämnesträffar, där bedömning och betyg diskuterats ur olika perspektiv samt jämställdhet. Skolverkets kommentarsmaterial, examinationsformer, sambedömning, flickors och pojkars resultat. Det här är ett utvecklingsområde, för ökad måluppfyllelse.

Vi bedömer att förskolan har god måluppfyllelse, men vi vill fortsätta att utveckla området barns utveckling och lärande.

Vi kan se ett samband mellan betygen och resultaten på nationella proven. Meritvärdet i årskurs 9 är lägre än tidigare år. I vilken utsträckning har vi anpassat undervisningen till alla elevers behov? Vid kontaktpolitikernas besök i verksamheten framkom det att ledarskapet i klassrummet behöver stärkas. Hur får eleverna sina stödbehov tillgodosedda?

Vart ska vi?

Nya mål

Varje barn/elev får det stöd som den behöver.

Personalen har ökade kunskaper om läsinlärning.

Personalen har kännedom om olika metoder att arbeta med texter.

Lärarna har möjlighet till erfarenhetsbyte ang betyg och bedömning.

Lärarna känner till rutinerna för övergång från förberedelseklass till annan undervisningsgrupp.

Den moderna tekniken används för att höja kvaliteten i undervisningen.

Eleverna känner till på vilka grunder betygsättning sker.

Hur gör vi?

Åtgärder

Rektor har kontinuerliga träffar med elevhälsan.

Fastställa rutiner för mottagande av nyanlända och implementera dem.

Samverkan med skolbiblioteket för att få ökad stimulans för läsning.

Förstelärare, kvalitetsutvecklare och rektor arbetar med en läsande klass och språkutvecklande arbetssätt.

Fortsätter arbetet med ledarskap i klassrummet.

I samverkan med andra kommuner i Östra Norrbotten kommer en utbildning i betyg och bedömning att genomföras okt 2014 och dag två är inplanerat juni 2015.

Fler kollegiala samtal om betyg och bedömning.

Lärarna ger varje elev fortlöpande information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Alla elever i årskurs 7-9 kommer att få bärbara datorer.

Göra en översyn av fritidsverksamhetens samverkan med skolan och fånga upp utvecklingsområden.

5. Elevernas ansvar och inflytande

Var är vi?

Verksamhetsbesöken visade att det finns skillnader i elevinflytande mellan olika pedagoger och enheter. Det finns också olika uppfattningar bland eleverna om i vilken utsträckning de hade inflytande. På gymnasieskolan har eleverna stort inflytande och att elevaktiv undervisning bedrivs, enligt kontaktpolitikerna. Vid verksamhetsbesöken konstaterades att eleverna på grundskolan har inflytande men att det behövs tydliga riktlinjer för hur varje pedagog ska arbeta med detta. Alla elever kom inte till tals och det är svårt att säga i vilken utsträckning de är medvetna om vilket inflytande de har. Förstår eleverna vad det innebär att ha inflytande?

Detta är ett område för fortsatt utveckling.

Vart ska vi?

Nya mål

Varje elev upplever sig delaktig i planering och genomförande av undervisningen.

Varje elev känner till de mål som de ska uppnå i respektive ämne/kurs.

Eleverna känner att det faktiska inflytandet ökar i sin skolsituation.

Varje elev upplever att de har en jämn arbetsbelastning, för att undvika negativ stress.

Hur gör vi?

Åtgärder

Respektive lärare för en dialog med eleverna vid planering av undervisningen, redovisningsformer, prov och arbetsområden.

Medvetandegöra eleverna om målet med sitt arbete i skolan. Vara tydlig i undervisningen med syftet, ämnena och målet.

Försteläraren arbetar aktivt med elevinflytandefrågor i undervisningen samt i klassråd, elevråd, matråd och forum för samråd.

Mentor följer upp elevernas arbetsbelastning genom samtal.

Uppföljning i kollegiet om elevers arbetsbelastning.

Anordna kompetensutveckling med konkreta tips för lärare: hur kan jag som lärare ge ökade möjligheter till elevinflytande?

6. Särskilt stöd

Var är vi?

Det finns framtagna kartläggningssmallar och andra blanketter som uppfyller styrdokumentens krav. Gymnasiet/komvux har en handlingsplan för elevers behov av särskilt stöd.

Grundskolan har behov av en reviderad handlingsplan. Rektor har behov av kontinuerliga träffar med elevhälsan där elevers stödbehov följs upp och utvärderas.

Våren 2014 gav huvudmannen kvalitetsutvecklaren i uppdrag att beskriva nuläget med särskilt stöd i Överkalix skola samt fånga upp personalens förbättringsförslag. Vid ledningsgruppens möten är särskilt stöd en återkommande fråga och där har vi fört dialog om hur vi kan förbättra särskilt stöd till eleverna. Nulägesbeskrivningen som kvalitetsutvecklaren har tagit fram är ett bra underlag för oss i vårt arbete.

Under året har det framkommit att det råder en viss otydlighet om vems ansvar det är när en elev behöver särskilt stöd.

Gymnasieskolan genomsyras av ett inkluderande förhållningssätt.

Vart ska vi?

Nya mål

Grundskolans rektor planerar att tillsammans med elevhälsan arbeta fram nya rutiner för det elevhälsofrämjande arbetet i grundskolan i Överkalix kommun.

Rektor har kontinuerliga träffar med elevhälsan.

Hur gör vi?

Åtgärder

- Grundskolans rektor arbetar fram nya rutiner för det elevhälsofrämjande arbete.
- Januari 2015 kommer vi att påbörja kompetensutveckling genom kollegiala samtal med arbetslag/lärläro i F-9 för att de bättre kan anpassa undervisningen till varje enskild elev.

Vid analys av nulägesbeskrivningen har vi ledningsgruppen bestämt att det behövs kompetensutveckling för att tillgodose brister i särskilt stöd. Syftet med denna insats är att tydliggöra tillgänglighetsfrågan på alla nivåer i skolan, för att skapa en tillgänglig utbildning för alla elever med funktionsnedsättning.

Huvudmannens återkoppling och åtgärder

Huvudmannen återkopplar sin bedömning av övergripande utvecklingsbehov och resursbehov till enheterna, genom att föra en dialog med förskolechef och rektorer i ledningsgruppen. Där fattas erforderliga beslut utifrån enheternas analyser och dokumentation. Om det krävs omfördelning av resurser fattar BUN beslut om detta.